

Naročnina listu: --

Celo leto . . . K 50—
Pol leta . . . „ 26—
Četrť leta . . . „ 13—

Zunaj Jugoslavije:
Celo leto . . . „ 66.—

Posamezne številke
na štirih straneh 40 v.
na osmih straneh 60 v.

Uredništvo i. upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petivrstice:
pri večkratnih oznanilih
— popusta —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure popoldne.

3. številka.

Maribor, dne 9. januarja 1920.

Letnik XII

Občinske volitve razpisane!

Po najnovjših poročilih bo dne 10. t. m. razglašen novi volilni red za Slovenijo.

Točno besedilo tega volilnega reda nam do sedaj še ni znano. Vendar je tozadevno gotovo toliko:

1. V občinah se ne bo volilo več po razredih, ampak bodo volili vsi volilci skupno po načinu splošne volilne pravice.

2. Volilci bodo: a) Vsi moški, ki so stari 21 let in prebivajo že 2 leti v dotični občini. b) Katere ženske dobijo volilno pravico, še ni popolnoma znano.

3. Volilo se bo po listah. Vsaka stranka bo morala naznaniti listo odbornikov in njihovih namestnikov.

4. Tista stranka bo dobila največ odbornikov, ki bo zedinila svojo listo največ glasov.

5.) Nasprotniki napenjajo vse sile, da bi spravili s presenečenjem občine v svoje roke.

Somišljeniki! Preglejte takoj volilne imenike, in skrbite pravočasno, da bodo vpisani vsi naši volilci!

Kakor hitro bo razglašen volilni red, bomo poročali natančneje. Prebirajte pridno naše liste!

Bodimo previdni in složni, ker bivamo ob meji!

Bližajo se občinske volitve in na raznih straneh se pojavljajo znaki nervoznosti. Nervozen je zlasti dr. V. Kukovec, poglavar JDSarjev in to njegovo duševno nerazpoloženje odseva iz govorov in člankov priobčenih v „Novi dobi“. Njegova razburjenost je razumljiva, ker na tehtnici stoje velike reči in ako je zaigrano, je zaigrano mnogo. Vendar bi ta razburljivost in nervoznost pri vodilnem politiku ne smela iti tako daleč, da bi kalila trezni razsodek in ogrožala prvovrstne zadeve naroda in države.

Po jako nervoznem in nemirnem premišljevanju je prišel do zaključka, da je glavni sovražnik Slovenska ljudska stranka in glavna naloga jugoslovanskih demokratov, da ji iztrgajo kolikor mogoče veliko občin ali vsaj vrinejo potom propornega sistema v občinske zastope kolikor mogoče velike manjšine drugih strank. V ta namen se hočejo pri občinskih volitvah vezati v vseni drugimi strankami, ki so protiklerikalne. Dr. Kukovec ni priseljenec iz Primorja, kateremu bi bile krajevne razmere neznane ali gorenjski Kranjec, katerim se tako rado očita, da jim slabo polje žila narodnega življenja. Gospod je najpristnejši štajerski domačin iz one slavne

Prekije, ki je dala Slovencem največ idealnih rodoljubov in narodnih prvakov in, ki je od začetka našega političnega življenja neomajeno kot trdnjava stala na narodnem stališču in izhaja iz znane prvaške, narodne hiše. In vendar je ta dr. Kukovec priobčil v „Novi dobi“ št. 2, članek pod naslovom: „Občinske volitve in narodno vprašanje“ v katerem je zapisal tudi stavek: „Splošna in enaka volilna pravica napravi preteklosti za večno konec. Vprašanje je le, ali morejo in hočejo Nemci v te zastope na podlagi načela sorazmernega zastopstva skupin, proporca. Izključeno to ni, vprašanje pa ostane odprto, ali je to na mestu, ali je to pričakovati.“ . . . „Ne pomenilo bi za nas, ki nas je baš nemška slepota vrgla v grozote štiriletne vojne, pametne uvidnosti na strani ostankov umetnega nemštva, če bi bili siljeni misliti na volilni boj za občine v znamenju boja proti kakšni nemški stranki, ko trkajo na duri gospodarska in socialna vprašanja. Bilo bi tudi v njih interesu, če se ne morejo preroditi v svojih dušah in če za svoje osebe hočejo čuvati, kar jim je osebno sveto, da bi nas ne izzivali k boju, ker o tem ni dvoma, da si jugoslovanskega značaja naših mest ugra-

biti več ne damo. Če se pričakuje od nas, da pozabimo, pričakuje se dovolj. Zdaj bi pa bilo umestno, da smatramo narodno vprašanje kot rešeno in da gledamo, kako bomo dobro živeli, živeli dostojno, kako bomo dorastli velikim socialnim nalogam.“

S takimi besedami vabi dr. Kukovec Nemce in nemškutarje, da bi se pridružili njegovi zvezi proti naši stranki ali da bi vsaj stopili na stran, in se ne udeležili volilnega boja. Toda povedati moramo jasno in odkrito, ne samo njemu in njegovim pristašem, ampak tudi celi slovenski in jugoslovanski javnosti, da se zelo moti in igra nevarno igro, ki mora prinesiti velika razočaranja in nepovratljivo škodo ne toliko njegovi stranki, ki pri tem ne more nič izgubiti, pa tudi ne veliko pridobiti, ampak v prvi vrsti našemu narodu in naši državi.

Naj se ne moti, da so Nemci in nemškutarji zlasti po obmejnih okrajih postali naenkrat tako neznaten činitelj, da bi skoraj ne prišel v poštev. Odšlo je nekaj uradnikov in malo število zasebnikov, gotovo število oseb, ki so doslej hodile z Nemci iz strahu ali dobičkarije, se bo povrnilo v slovenski tabor, drugi so pa ostali in če so tudi zaenkrat tihi in mirni, v srečo niso spremenili mišljenja in pokazali ga bodo pri volitvah.

Naj se ne moti, da se tu Nemci in nemškutarji ne bodo udeležili volitev in postavili svojih kandidatov. Če so to storili na Češkem, zakaj bi ne storili pri nas! In če so pri Čehih dosegli take uspehe, zakaj bi jih ne mogli pri nas!

Nemci in nemškutarji so ostali, še žive in bodo nastopili. Pokazati bodo ravno hoteli, da so imeli prav s trditvijo, da je dravska dolina njihova in da imajo za sabo prebivalstvo. Dosežemo lahko presenečenje, da po večini poprej nemškutarskih občin zmagajo novi nemškutarji. Mir še ni ratificiran, mirovna pogodba še ni stopila v veljavo, konferenca še ni izvršila svojega dela, komisija za črtanje mej se še ni sestala.

LISTEK.

Iz pariškega političnega življenja.

Piše Fr. Kovačič.

Ko sem odhajal v Pariz, me je spremljala nemajhna radovednost, kako neki je politično življenje v slobodni republiki zlasti v teh težkih vojnih časih. Človek, ki prihaja iz tesnih mariborskih razmeric, kjer je še do dne 1. nov. 1918 vedno visel Slovincem nad glavo Damoklov meč nemško-avstrijskega patriotizma, si naravno želi zadihati enkrat prosti zrak v klasični deželi državljanske slobode.

Toda kmalu sem se prepričal, da je tudi na Francoskem resničen pregovor: ni vse zlato, kar se svetli.

V francoski duši še tiči precej monarhizma, zakaj Francoz je rojen centralist. Ta centralizujoča tendenca francoske duše je ustvarila iz raztrganih kosov enotno Francijo, ki ima svojo glavo v Parizu. Izvzemši stari Rim ni v nobeni državi glavno mesto tako merodajno za politično in kulturno življenje cele države, kakor Pariz za Francijo. Francozi ga s ponosom imenujejo „srce Francije“, „solnce Francije“, „ognjišče francoskega ženija“. pesnik Viktor Hugo ga je celo imenoval „mozeg sveta.“ Od predlanske jeseni je res tudi svet pričakoval, da bo iz tega „mozga“ izletel golobček miru, reda in pravice.

Prirojena tendenca za centralizacijo je povse naravno rodila oni absolutizem, ki mu je Ludo-

vik XIV. dal klasičen izraz: „Država sem jaz.“ Ta centralizem preveva še dandanes francosko državo, le da si je dal na glavo jakobinsko republikansko čepico.

Feudalno plemstvo je sicer republika odpravila, vendar še dandanes francoskim ušesom prav dobro denejo staročastiti naslovi: „comte“, „baron“ itd. Tujca „barbara“ iznenadi v republiki neverjetno globok prepad med bogato „buržoazijo“ in „proletariatom.“ Birokratizem in plutokratizem imata tudi primerno spremstvo: protekcionizem, strankarsko koristolovstvo, podkupljivost; osebno prijateljstvo premore več, kakor še tako tehtni stvarni razlogi. Celo v šolstvu bojda veliko izda, če dijak ali nadebudna dijakinja s kratkim krilcem pred strogo izkušnjo izroči profesorju priporočilno vizitko kakkega poslanca. Prav za časa mirovne konference se je pred pariško poroto pred očmi celega sveta pralo prav umazano perilo. Kar zaporedoma so se vršili veliki procesi, ki so metali čudno luč na znotranje življenje v republiki.

Naj navedem le zamotano veleizdajniško afero bivšega ministra Caillaux, senatorja Humberta, potem nečedne ljubimiske zveze razuzdanca Landru, ki je spravil iz sveta celo vrsto lepših in manj lepših žensk, in pa procesa Villaina in Cotina, ki sta imela za Parižane nepričakovan izid. Villain je na predvečer svetovne vojne umoril v nekem hotelu socialdemokratskega voditelja Jaurès a. S sodno obravnavo so čakali do konca svetovne vojne. Končno je bil očividni morilec — oproščen, oziroma obsojen, da plača

vdovi umorjenega en celi frank odškodnine. — Kmalu nato je prišel na vrsto Cotin, ki je meseca februarja pognal iz revolverja par svinčenk v pleča „staremu tigru“ Clemenceau-u. Radi tega poskušane umora je bil Cotin obsojen na smrt.

Po pojmihi pariške justice je torej morilec navadnega umrljivega človeka izpustiti brez kazni, pač pa je smrti vreden, če le „poskuša“ umoriti — ministra.

Tako Pariz skrbi, da mu po pravici gre naziv, ki mu ga domačini in tujci večkrat dajejo: moderni Babilon.

Ni čuda, da je tudi v Parizu in v Franciji razširjena ona splošna nalezljiva bolezen, ki se je dandanes oprijela človeštva in se ji pravi: nezadovoljnost. Nezadovoljni so tisti, ki imajo za to razlog, in tudi tisti, ki ga nimajo. Nezadovoljen je delavec, ki preklinja draginjo, nezadovoljen je verižnik, ker premalo „zasluži.“ Vkljub veliki zmagi, ki jo je izvojevala republika s pomočjo svojih zaveznikov, so Francozi nezadovoljni tudi ž njo, oziroma ž njeno vlado in ustavo. Ne samo pristaši ruskih boljševikov, tudi drugi zahtevajo in nasvetujejo temeljite reforme glede ustrojstva države. Nezadovoljstvo z dosedanjim državnim aparatom je splošno, a nikomur ne pride na misel, proglašati za sovražnike države fiste, ki zahtevajo njeno preosnovo. Vse te reformatorične struje so se zgostile v takoimenovani „novi francoski demokraciji.“

(Dalje prihodnj.)

Kak položaj bi nastal, ako bi po večini obmejnih občin ob času, ko bo poslovala komisija, pri občinskih volitvah zmagali nemškutarji!

Kličemo za pričo vse može brez razlike strank, ki so delovali v obmejnih krajih in poznajo naše narodne razmere. Naj se obrne, če hoče, dr. Kukovec na svoje politične somišljenike, ki so sodelovali v prejšnjih časih v bojih za naš narodni obstanek, ter jih vpraša, kako stoje razmere. Naša stranka je po vseh obmejnih občinah nosila na svojih ramenih glavne napore narodnostnih bojov. A sedaj se proglašajo koalicija vseh proti njim, ki po teh občinah predstavljajo skoraj izključno vse, kar je narodno zavednega. Mi bomo na teh najtežavnejših postojankah vršili svojo narodno in socialno dolžnost, kakor smo je doslej. Toda, ako doživimo presenečenja in postane za naše zastopnike v Parizu kakor tudi za razgraničevalno komisijo težaven položaj, porečemo: krivda ni na naši stranki, iščite krivcev drugje.

Nad dr. Kukovčevim nepremišljenim čorganjem po „Novi dobi“ se ne zgraža samo naša stranka, ampak zlasti vsi obmejni Slovenci, ki poznajo le eno: Narodnost! pa poznajo tudi mišljenje Nemcev in nemškutarjev bolj nego hudrivadri g. dr. Lejze iz Celja.

Strupeni sadovi demokratske vlade.

Zgodovina in izkušnja nas učita, da na vseh poljih, kjerkoli je zavlada liberalizem (jugoslovansko demokratstvo), ta nadvlada ni rodila napredka, ampak med liberalnimi vladarji osebno dobičkaželjnost, med ljudstvom nezadovoljnost in v kulturi nazadnjaštvo. Idealizma, nesebičnega dela za narodno korist, bi iskali zaštetj pri demokratski nadvladi.

Bajno lepo, svobodno in močno nepremagljivo so zamislili, spravili v svet in postavili na samostojni temelj našo Jugoslavijo ne može demokratski, ampak zastopniki VLStranke nesebično vneti za svobodo, samostojnost in blagor naroda.

In tedaj pri težkem porodu naše nove države ponudili so graditelji naše kraljevine demokratom in socialistom roko v skupno delo za korist in blagostan mile nam Jugoslavije.

Žalibog, zlezli so že takoj pri zgradbi temeljnih voglov našega skupnega državotvornega dela od nam nasprotnih strank na površje može, katere ne vodi in jih ne bo vodila pri vladnih poslih niti nesebičnost, niti smisel in čut za dobrobit in občno korist našega troimenskega naroda.

Skupno delo s strankarsko samodržnimi demokrati in socialisti je bilo za nadalje nemogoče. Iztrgali so ti brezobzirno zagrizeni strankarji še vladne vaje radikalcem in naši stranki; zavlada je v Beogradu in povsod po Jugoslaviji demokratstvo in socialna demokracija. Pa komaj so se vsedli ti edino „državotvorni elementi“ v vladni voz in zgrabili samodržno premoč, že smo opazili pri vsakem koraku po domovini in prebridko občutimo ter trpimo še danes samo: nazadovanje v reševanju valute, agrarne reforme, prometa, trgovine in prehrane. Povsod — od najvišjih do najnižjih proletarijskih mest nas zbada v oči: verižništvo, tihotapstvo, osebna — brezobzirna dobičkaželjnost in podkupljivost do najvišje uradniške mize.

Isto rakovo pot opazamo v Beogradu Ljubljani in našem obmejnem Mariboru.

In kaj je rodilo to nazadovanje, nezmožnost in nedelavnost vedno in povsod hvalisanih „državotvornih elementov“ iz srede demokratov in socialistov?

Skrajno napeto nezadovolje med slabo prekrbovanim ljudstvom in uradništvom, vsakdanje štrajke med delavstvom!

Osobito naš obmejni, od demokratov vladani Maribor je vzgled, kaka hiba in škoda je za mesto ter njegovo prebivalstvo, ker ga vlada, vodi in „oskrbuje“? mož, ki mu je na srečo le strankarsko politična premoč, osebna dobičkaželjnost, brezobzirno samodržstvo in nesmisel na težnje in dobrobit mestnega prebivalstva. Da je temu res tako in čista istina, nam priča ono še sedaj bolj prikrito vrvenje, zabavljanje ter nezadovoljnost čez mesino vlado in prav posebni meri čez popolnoma zavoženo preskrbo.

Internacionalni socialdemokrati stiskajo v ogorčenosti pesti in si podajejo na tihem roke

z mariborskimi Vsenemci. Vstala je v Mariboru stranka narodnih socialistov, ki si je stavila nalog: neizprosni boj proti piškavi narodnosti in osebni dobičkariji vladnih elementov. Vse se pripravljajo, druži ter grozi z osveto na dan ljudskega glasovanja ter ljudske volje, na dan volitev, ki bodo dan vednega poraza samodržnih demokratov ali JDStranke v Mariboru in povsod.

Saj ravno Maribor bi moral držati v vladnih vajejih mož uradniške zmožnosti, izkušnje, nesebičnosti in pravega smisla za obmejnost tega mesta.

Samo v tem slučaju bi bil Maribor res obmejna trdnjava, na katero bi zrl tudi naši avstrijski sosede s sicer zavistnim očesom, a morali bi priznati: Glejte, komaj so nam izpulili Maribor, že so ga tudi povzdignili na občno zadovolje! Žalibog trobijo danes naši sosedi v svet nasprotno! To pa le radi strankarske sebičnosti, nezmožnosti in vse graje vrednega gospodarstva onih, ki še po novem letu v Mariboru vladajo ter gospodarijo.

Pri vladni in gospodarski luči JDS možgan, zagrizeno strankarski nogi mariborskih JDSarjev in osebni dobičkagravnosti njih rok — Maribor ne bo rasel, se ne bo dvigal ter zibal v občni zadovoljnosti, ampak bo vedno bolj razgreti kotel nezadovolja od jugoslovanske strani, od nemške pa svetilnik, iz katerega bodo naši Nemci vedno pogledovali preko meje v Avstrijo. Vladne vajeji obmejnega Maribora bo moral vzeti v roke mož, ki ne bo posedal srca samo zase, ampak za celo mesto!

To so nakratko sadovi hvalisanega laži demokratstva v Beogradu in Mariboru. Demokratska nadvlada je drevo spoznanja hudega v paradizu Jugoslavije. Vsi smo skusili ta grenki, državi in ljudstvu škodljivi ter strupeni sad, ka terega bomo za vedno zavrgli na dan volitev.

Kulturni boj je zadel ob odpor.

Zmirom izraziteje se vrši v javnem političnem življenju ločitev duhov: krščanstvo in protikrščanstvo. Protikrščanske vlade začenjajo kulturni boj, krščansko ljudstvo se zbira v krščanskih političnih „Ljudskih strankah“ z odločno verskim in ravnotako izrazitim socialnim programom.

1. Katoliško gibanje v Čehoslovaški.

Sedanja čehoslovaška socijalistično-liberalna vlada je komaj čakala, da prične s kulturnim bojem. Začela je preganjati vse, kar nosi znak katolicizma: izključila je verouk iz šol, zapirala samostane, konfiscirala tudi najpotrebnejše cerkvene premoženje. Nasilje je rodilo odpor pri krščansko mislečem ljudstvu, zlasti Moravanih in Slovaki. Verska zavest in navdušenje za krščansko misel je organiziralo celo vojsko vernikov, ki čakajo na napad kulturnobojnikov. Slovaki stoje pogumno ob strani svojim voditeljem župnikoma Hlinki in Jurigo. Ko je vlada zaprla Hlinko, so se Slovaki na mnogih krajih vzdignili in pregnali češke uradnike. Gimnazijci so štrajkali, zahtevajoč osvoboditev Hlinke. Kot odgovor na vse to je zaprla češka vlada 172 duhovnikov in mnogo laiške inteligence, češ, da je njihov upor protidržaven. Župnika Jurigo, ki je zdihoval dve leti v madžarski ječi zaradi propagande za čehoslovaško državo, je zopet zaprla češka vlada, češ, da deluje za upropaščenje čehoslovaške republike. To je izzvalo še hušji odpor krščansko mislečega ljudstva. Dne 27. oktobra 1919 je bilo nad 1100 protestnih shodov. Zdaj je bila vlada prisiljena nekoliko popustiti; ustavila je nasilno zapiranje samostanov in konfiskacijo najpotrebnejšega cerkvenega premoženja. V Vodslivah se je učitelj Hrma proglasil za brezverneža in je iz učnih sob tamošnje šole odstranil križ. Na zahtevo staršev, da se obesi križ na staro častno mesto v šoli, so dobili samo odgovor, da je odstranitev križa odredila učiteljska organizacija. Ker zahteva staršev ni imela uspeha, so starši začeli stavko: otrok niso hoteli več pošiljati v šolo. Dne 26. decembra so naslovili na predsednika republike odprto pismo, v katerem navajajo vzroke, ki so jih prisilili do stavke, ter odločno zahtevajo versko vzgojo otrok, križ nazaj v šolo in odstranitev brezverskega učitelja.

Čehoslovaško krščansko misleče ljudstvo je politično organizirano v „Ljudski stranki“, ki se

živahno razvija in z vnemo pripravlja na bližnje volitve.

2. Ljudska stranka v Italiji.

Pred dobrim pol letom se je krščansko in predvsem kmečko ljudstvo v Italiji začelo organizirati v „Ljudski stranki.“ V kratkem se je razširila po vsej Italiji, tako da je pri zadnjih volitvah dobila 102 mandata. S tem je pridobila precejšen vpliv na vlado, ker niti liberalci, niti socialisti niso močni dovolj, da bi sami prevzeli vlado. S tihim, vztrajnim, izobraževalnim, gospodarskim in političnim delom prodira med priprosto, zlasti kmečko ljudstvo. Duša stranke je mlad duhovnik don Sturza, velik organizacijski talent. Italijanska „Ljudska stranka“ zastopa kar najširšo samoupravo novih krajev. Čedalje bolj prodira v njenih pristaših prepričanje, da se mora vprašanje Julijske Benečije rešiti v sporazumu z nami. Italijanska „Ljudska stranka“ zahteva tudi za ženske volilno pravico. Tajnik stranke, don Sturza, je nedavno vsem odborom in odsekom „Ljudske stranke“ razposlal okrožnico, v kateri jih poziva, naj začnejo živahno propagando za žensko volilno pravico in propore.

Protikrščanstvo, naj si bo v obliki socializma ali liberalizma, ima svojo internacionalno. Svojo internacionalno mora imeti tudi krščanstvo! Krščanske politične stranke poedinih držav se morajo medsebojno spoznavati, bližati in strniti v skupen boj zoper kulturni boj!

Politične vesti.

Jugoslavija.

Naš regent Aleksander se vrne v Beograd pred pravoslavnim Novim letom.

Glede nameravanega atentata na našega prestolonaslednika Aleksandra je ugotovljeno, da je bil atentator Peter Čubrinovič, policijski agent na Cetinju in istočasni italijanski detektiv v službi rimske policije. Poslan je bil iz Rima na Riviero, da izvrši svoj zločin na regenta za časa Aleksandrovega bivanja v Cannesu. Francoska policija je še pravočasno aretirala zločinca.

Ministrski svet v Beogradu je odobril pogodbo med državno ter Narodno banko. Narodna banka se preosnuje v emisijsko banko za celo našo državo. Ta Narodna banka prevzame vse fililjake Avstro-ogrške banke. Otvori se vpis delnic za 20 milijonov dinarjev v zlatu za vse podanike kraljestva. Narodna banka bo potegnila krome in dinarje ali pari z novimi kronskodinarskimi bankovci iz prometa. V upravo te Narodne banke stopita en Slovenec in en Hrvat (dr. Kukovec in Miroslav Kulmer). Finančni minister je dobil nalog, da izvede ta sklep ministrskega sveta.

Jugosl. zunanji minister in italijanski si pošiljata brzojavne častitke. Vendar kljub dejstvu, da zatrjuje Italija prijaznost napram naši kraljevini, so vendar dejanja italijanskega vojaštva po Dalmaciji ravno nasprotna. Italijani so razpisali po Dalmaciji rekvizicijo olja. Vse protivnike te naredbe neusmiljeno bičajo z bikovkami. Uradnike, ki niso hoteli zatajiti svoje jugoslovanske narodnosti plačujejo v avstrijskih kronah; italijanaše pa v lirah. Tem potom ima italijanaški sodni sluga večjo plačo kot hrvatski sodni svetnik. Aretacije naših ljudi po dalmatinskih mestih, katere drže Italijani, so na dnevnem redu. Poboji med italijanskimi tolpami in našimi prostovoljci so vsakdanji.

Naš finančni minister je izdal naredbo, da se natisne papirnati drobiž po 2 in 1/2 pare ali 10 vinarjev, 5 par ali 20 vin., ter po 25 par ali 1 K. Ta drobiž bo označeval na edni strani dinarsko, na drugi kronsko veljavo.

Ministra Kristana je odpoklicala socijaldemokratska stranka iz vlade. Bukšeg in Korac še ostaneta nadalje kot zaupnika jugoslovanske socijalistične stranke v vladi.

Poslanec Jaša Prodanovič je naznanil predsedništvu narodnega predstavništva v Beogradu ustanovitev republikanske stranke, v katero je že vstopilo 7 poslancev.

Jugoslaviji pripade od splošne vojne odškodnine od ene do poldruge milijarde frankov. Dne 6. januarja je bilo končano kolekovanje kronskih bankovcev.

Med našimi tobačnimi tvornicami in upravo tobačnega monopola je prišlo do spora.

zuma. Proizvajanje tobaka se bo centraliziralo.

V Zagrebu znaša število moških volilcev 20.000, ženskih pa je prijavljenih 1000.

Avstrija.

Avstrijski državni kancler dr. Renner je odpotoval v spremstvu gospodarskih državnih uradnikov v Prago. Ta pogajanja nosijo zgolj gospodarski značaj. Pogajali se bodo o: premo-gu, sladkorju, obmejnemu prometu, o trgovskih pogodbah in o kompenzaciji.

Na Dunaju je umrl 6. t. m. znani vseučilišni profesor in zadnji avstrijski ministrski predsednik v cesarski Avstriji dr. Henrik Lammasch v starosti 67. let. Lammasch je bil v dobi vojne največji nasprotnik avstrijskega vojskovanja proti ententi.

Čehoslovaška.

Češka Narodna skupščina se je sestala dne 7. januarja. Zasedanje bo zaključeno dne 27. januarja. Potem se bodo kmalu vršile nove volitve. Pri nas pa hoče demokratska vlada najprej svoji stranki na razne umetne načine zagotoviti premoč, potem šele smeje priti volitve. Najprej je stranka in lastni žep, potem šele država in ljudstvo!

Madžarska.

Prva skupščina madžarske mirovne delegacije je odpotovala dne 5. januarja t. l. v Pariz.

Ogrskemu ministrskemu predsedniku se je izjavil general Franchet d'Esperey, da bodo mirovni pogoji za Ogrsko zelo trdi radi Karolyjeve revolucije in boljševizma.

Liga za varstvo integritete (celotnosti) Ogrske. V Budimpešti se je osnovala liga za varstvo celotnosti Ogrske in njenih starih mej na jugu z Bačko, Banatom, Baranjo in Medjimurjem. Liga bo tudi po sklepu miru z Madžarsko nadaljevala svoje delo, da se nekdanji podaniki Ogrske izven meje nove Madžarske organizirajo za madžarsko iredento. Liga se imenuje „Južnozemska madžarska liga“ in deluje s pomočjo madžarske vlade. Zborovanje za organizacijo lige se je vršilo dne 19. dec. 1919 v Budimpešti v prostorih madžarskega pravnega ministrstva. V Medjimurju židje, domači renegati in Madžari, mnogi ondodni bivši uradniki hujskajo ljudstvo z raznimi lažnjivimi poročili, kot n. pr. da Italijani ne odidejo prej iz Reke, dokler jugoslovanske čete ne izpraznijo Medjimurja, da niti enega enega Čeha ni več na bivših ogrskih tleh, da se Madžari do Zagreba ne ustavi-jo, kadar enkrat prodrejo itd. Že prej so boljševiki poskušali propagando v Medjimurju, imeli so v Kaniži posebnega poverjenika za Medjimurje in so razširjali letake. Zdaj zopet krožijo med ljudstvom letaki, ki pozivajo ljudstvo naj zahteva, da jugoslovanske čete izpraznijo Medjimurje, da zasede Medjimurje madžarska vojska. Letaki se obračajo predvsem na verski čut ljudstva in hočejo iz verskih ozirov zasejati med ljudstvo mržnjo do Srbov in edinstva. Krivi pa tega niso Srbi, ampak nekateri upravni uradniki Medjimurja, ki žalijo verski čut ljudstva in tako v Medjimurcih ubijajo udanost do države, mesto da bi izgnali in zaprli hujskajoče Madžare, žide in renegate!

Bolgarija.

V Bolgariji traja splošna stavka dalje. Na mnogih krajih je prišlo do krvavih spopadov med vojaštvom in stavkojočimi komunisti. Posebno občutna je v Bolgariji stavka železničarjev. Veliko vojakov-železničarjev je prevzelo službo na železnicah. V Bolgariji se širi boljševiško gibanje, ki ga neti in podžiga sovjetska Rusija.

Rusija.

Po Ruskem krožijo govorice, da je ustrelil adjutant boljševiškega generala Borisova Trockega. Trocki je bil dal povelje generala Borisova postaviti ob zid in ga ustreliti. Predno je bilo izvršeno to povelje, je potegnil generalov priložnik revolver ter ustrelil Trockega. (Ta vest pa še ni potrjena.) Novejša poročila trdijo, da je g. Trocki še živ in zdrav.

Po Petrogradu počivajo vse tovarne vsled pomanjkanja sirovin.

V Koreji (ki je bila dosedaj samostojna država) je izbruhnila očitna vstaja.

V Sibiriji so prepustile Zedinjene države Japonski čisto proste roke. Sibirija bi naj postala za Japonsko, kar je Kanada za Anglijo.

Sovjetska Rusija je ponudila Rumuniji mir. Priznava Rumuniji priklopitev Besara bije pod pogojem, da Rumunija ne bo odpošljala svojih čet proti boljševikom v Rusijo.

Konec Kolčakove slave. Kaj je v primeri s Kolčakovim begom pred boljševiki umikanje Napoleona iz Rusije proti Tihemu Oceanu in japonskim vodam. Lanskega poletja se je reklo, da stoje boljševiki pred padcem. Od vseh strani prodirajo proti njim takozvani ruski generali. Zmagoviti pohod gre naravnost na Moskvo in Petrograd. Izkazalo se je pa, da ti „ruski“ generali nikakor nimajo za sabo ruskega ljudstva in so bili na vseh straneh grozovito tepeni. O silovitosti teh porazov si ne moremo niti predstaviti približno dobre slike. Najbolje je bil tepen najmogočnejši med njimi, admiral Kolčak. Napovedal je, da koraka na Moskvo, bil pa je tepen tako hudo, da je moral korakati nazaj in je prebežal v enem tednu čez 1100 kilometrov. Umikanje se krili češki in jugoslovanski prostovoljci, ki so se zanj žrtvovali, sicer bi se ne bilo rešilo ničesar. Mnogo Jugoslovancev je pri tem padlo. Imenujejo se: st. tnik Šimunič, nadporočnik Pilja, Gavrić, Klarić, Fink in Has, ter poročnik Pilja. Seveda bo število mnogo večje. Od takrat je bežal Kolčak vedno dalje, sedaj se nahaja že blizu Vladivostoka. Beg je naravnost grozen, ves material pušča in uničuje. Češki, poljski in naši dobrovoljci se neprestano žrtvujejo, da omogočijo beg zadnjim razbitjem njegove armade. Čast našim ljudem, dasiravno je žalostno, da se v Sibiriji preliha naša kri, katere domovina tako zelo potrebuje.

Amerika.

V ameriki so bili aretirani izdajatelji vseh komunističnih listov. Aretiranci so bili po večini inozemci — Rusi. Zaplenjenih je bilo mnogo komunističnih propagandnih spisov. Pretežno večino aretirancev bodo izgnali.

Tedenske novice

Gospod župnik Franjo Cizej je nevarno obolel. Priporoča se v molitev.

Minen. V Šmarjeti ob Pesnici se je poročila 3. t. m. gđc. Martina Kovačič, vzorna ter priljubljena učiteljica pri Sv. Barbari v Halozah, z veleposestnikom g. Antonom Rakuš od Šmarjete. Bilo srečno na mnoga leta!

Duhovniške vesti. Župnijo Hajdin pri Ptujju je dobil in nastopil g. Gašpar Zrnko, župnik v Puščavi. Za provizorja v Puščavi je imenovan g. Janez Vedečnik, kaplan v Šoštanju. Kot kaplan v Šoštanju je nameščen g. A. Lužar. G. Leopold Amon, kaplan v Slivnici pri Mariboru, je zavoljo bolezni stopil v začasni pokoj. Kot kaplan v Slivnici je nameščen g. Alojzij Ciglar, kaplan pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Shodi Kmečke Zveze. V nedeljo, dne 18. t. m., se vršijo shodi Kmečke Zveze v teh-le krajih: Leitersberg (pop. ob dveh), Selnica ob Dravi (po rani sv. maši), Sladkagora pri Šmarju (po rani sv. maši), pri Sv. Lovrencu na Pohorju (ob enih pop.)

Resnicoljubnost komisarja dr. Pfeiferja. (Nadaljevanje.) 1. V zadnji seji mestnega sosveta je vladni komisar dr. Pfeifer na interpelacijo g. dr. Leskovarja glede prehranjevalnega urada kratko zavrnil očitke s tem, češ, da je on sam odgovoren za vse poslovanje. G. vladni komisar! V rokah imamo pa pismo, v katerem trdite, da imajo sosvetovalci „pravico, oziroma dolžnost, revidirati potom posebnega odseka občinski gospodarski urad in so z menoj soodgovorni.“ Kako se strinjate zopet ti dve Vaši izjavi med seboj? 2. V seji meseca decembra je vladni komisar poročal radi odstavitve slovenskega invalida, ki je bil nameščen namesto odstavljenega Nemca Elsnika in rekel, da je zadeva tako delikatna, da si je ne upa rešiti sam, zato jo poroča v sosvetu. Kakor se je sedaj dognalo, je g. Viljem že odstavil slovenskega invalida in mu s prvim januarjem ukazal zapustiti stanovanje. Hotel je namreč nastaviti — zopet Nemca. Pritisak od slovenske strani na njega je bil hud, zato se je zatekel z zadevo v sosvet, ki je seveda pustil na svojem mestu slovenskega invalida. Kako pa je zopet z Vašo iz-

javo v seji sosveta? V sredi dec. ste že podpisali dekret, koncem decembra pa poročate, da naj reši to zadevo sosvet. Mi smo vajeni samo možatih besedi, zlasti pa zamoremo zahtevati od šefa prvega urada v Mariboru malo več resnicoljubnosti.

Dr. Pfeifer nam hoče nakrpati nove davke. „Uradni list“ je priobčil razglas za več novih mest zemljemercev, ki se bodo potrebovali za novo izmero parcel in za izdelovanje novih map. Sedaj v tem času, ko se moramo boriti, da davki ne zamore vso gospodarstvo, si upa g. Pfeifer početi delo, ki ni nič kaj nujno. Za take stvari je še dovolj časa, ko enkrat nastopajo urejene razmere. Stroški bodo za mesto veliki, gotovo na stotisoče. Primanjklaj je že itak ogromen, zdaj pa še novih nepotrebnih izdatkov. Davkoplačevalci odločno odklanjamo take načrte, ki bi zopet na novo obdačili naše imetje. Lahko je delati take načrte ljudem, ki ne plačujejo niti vinarja ogromnih mestnih doklad.

Kako stoji s papirnatiimi bankovci mesta Maribor? Vladni komisar dr. Pfeifer je mislil, da že zadostuje za bankovce, ki jih je izdal magistrat namesto drobiža, če blesti na njih njegovo lepo nemško ime. Ker bi znali trpeti škodo pozneje le posamezniki, vprašamo oblasti: Ali je vse urejeno radi polne obveze in polne veljave tega drobiža? Ali je magistrat tudi založil potrebna jamstvo za ta drobiž, ki je v prometu? Mi hočemo imeti odgovor na to vprašanje, zainteresirani smo vsi, ki sprejmamo do sedaj ta denar.

Predavanje o zgodovinskem razvoju političnih strank na Slovenskem bo danes v petek, 9. t. m., ob pol osmih zvečer v dvorani J. S. Z. (Flosarska ulica). Predava dr. Lenard. Vabljeni ste vsi!

Kabinet za predavanja. Organizacijski odsek Narodnega sveta priredi v nedeljo ob 5. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma kabinetno predavanje za izobrezenejšje sloje. Predava dr. Leop. Lenard o predmetu: Staroprovencalska trubadurska poezija in njen vpliv na razvoj modernih slovstev. Vstopnina 1 krono.

Redna poučna predavanja priredi Mariborsko slov. žensko društvo. Prvo predavanje se vrši v ponedeljek, dne 12. t. m., ob osmih zvečer v I. nadstropju dekliške meščanske šole v Reiserjevi ulici. Govoril bo g. dr. Ivan Lah: Kulturno delo slovenske žene.

Akademike mariborskega okraja vabimo, da se udeležijo vsi zanesljivo sestanka, ki se bo vršil v nedeljo, 11. januarja 1920 ob 3. uri popoldan v restavraciji Narodnega doma. Gre za važne stanovske zadeve!

Mestno gledališče. Repertoire tekočega tedna: V soboto, dne 10. t. m.: „Revček Andrejček“ Ab B/18. V nedeljo, dne 11. t. m. pop.: „Bat Sokol“ in „V Ljubljano jo dajmo“, ljudska predstava. Zvečer: „Morala gospa Dulske“, delavska predstava.

Pobrezje pri Mariboru. V nedeljo, dne 11. t. m., popoldne točno ob dveh, se vrši glasovanje neposrednih davkoplačevalcev (hišnih in zemljišnih posestnikov) o zvišanju občinskih doklad od 40 na 270/0 za leto 1920. Glasovanje se vrši v šoli. Dolžnost in pravica vseh upravičencev je, da pridejo in glasujejo za ali proti. Kdor pa ne pride, se ga postavno šteje, da je za ta predlog občinskega sosveta.

V Murski Soboti se je ustanovila 5. januarja Sl. Kmečka zveza za Prekmurje. Udeležba je bila izredno velika kljub slabemu vremenu in slabemu potu in kjub temu, da povabila niso bila v vse župnije pravočasno dostavljena. Govorili so med drugimi dr. Hohnjec, Pušenjak, in župnik Klekl. K besedi se je uglasil tudi agrarni uradnik Štrekelj, ki je kmetom hotelj priporočati „Samostojno kmetijsko stranko.“ Komaj so navzoči kmetje slišali ime te stranke, so povzdignili svoj glas zoper njo. Slišali so se splošno ostru klici: „Proč s Samostojno Kmetijsko stranko! Mi nočemo nič slišati o njej! Gospod Štrekelj se ima zahvaliti posredovanju gospodov pri predsedniški mizi, da ni bil brzim potom postavljen pred vrata. — Na splošno željo vseh navzočih kmetov je bil za predsednika Kmečke zveze za Prekmurje izvoljen župnik Klekl, za prvega podpredsednika katoliški kmet, za drugega podpredsednika slovenski kmet evangeljske vere, za prvega tajnika kaplan Lejko, za drugega tajnika kmečki mladenič Kūhar. Ostala odborniška mesta so razdeljena po vseh krajih Prekmurja.

Mala naznanila.

Kupujem okrogel les za žago na štoru ali na žago postavljen ali drugače po dogovoru. M. Vračko, Polzela. 1781

Šofer,

trezen in vsestransko zanesljiv išče službe za osebni ali tovrni avto. 2

Cebelni vosek,

suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gospodarska cesta 90, Spodnja Šiška. 1799

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

Prva slov. brivnica

Tegethofova ulica št. 22 (preje g. Gredlič)

se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo jamči 1824 Fran Novak, brivec.

Občinski tajnik, sposoben slovenskega in nemškega uradovanja, se sprejme takoj. Plača po dogovoru. Ako bi bil ob enem tudi organist in mežnar ima prosto stanovanje. Dopise na Občinski urad Vetrinj pri Celovcu, Koroška SHS. 1812

Mala hiša z velikim vrtom v Mariboru, za vsako obrt ali trgovino sposobna, se takoj zamenja za posestvo v bližini Maribora. Naslov v upravnistvu 1805

Tisti, ki je na štefanovo moj dežnik odnesel iz kavarne, naj ga takoj odda pri g. Kirbišu, sicer bi moral sodnijsko postopati proti njemu, ker ste ga dve priči videli, kako je dežnik oinesel. B. Ferk.

Prasce, 6 mesecev stare, proda občinski predstojnik pri Sv. Petru niže Maribora. 4

Proda se hiša z dvema njivama in travnikom, na lepem prostoru, cena 28.000 kron. Naslov v upravi. 5

Prodajam posestvo, obstoječe iz njiv, sadonov, travnikov, vinogradi in gozda, vsega skupaj 14 oralov. Več pove Anten Žerjav, posestnik, Zakot p. Brežice. 8

Dva lepa plemenska vola, 1 leto stara, sta na prodaj. Kes Jožef, Meljski vrh št. 48, Maribor. 7

Služkinja, pridna in poštena se sprejme. Ponudbe na postaje-načelnika v Rušah. 9

Par dobrih, močnih, ženskih čevljev, št. 39, se prav po ceni proda. Ciril Govec, Glavni trg 4 na dvorišču, Maribor. 14

Moška pisarniška moč z dobrimi priporočili išče službe. — Ponudbe na upravo Straže pod K 621. 14

Izginil

je Peter Jerič, ekonom in orožnik v pokoju v Lajterspergu 297 pri Mariboru. Dne 9. nov. 1918 je šel z večjo svoto denarja v Maribor, toda brez potnega lista. Od tistega časa ni več sluha ne duha o njem. Mogoče, da je na desnem bregu Drave ponesrečil, ker so ga 10. ali 11. nov. zvečer videli v neki gostilni v Studencih. Imenovani zapušča edinega brata Alojzija Jerič v Lajterspergu št. 297, kamor se naj blagovoli poročati proti povrnitvi stroškov, kemur bi bilo kaj znanega o izginulem Petru Jeriču, ki je bil Jugoslovčan. 11

Slovinci

širite Stražo

Potrebujete trpežne čevlje?

Oglejte si zalogo pri

JAKOB LAH :: MARIBOR,
Glavni trg 2.

Tam dobite zanesljivo močne, na roko izdelane moške, ženske, deške in dekliške čevlje po najnižji ceni.

Zaloga galanterijskega blaga, trpežnih torbic, potnih košar.

Razglas.

P VI 347/13/52.

Sredo, dne 14. januarja 1920 dopoldne ob 11. uri se vrši pri tem sodišču v sobi št. 4 sodna dražba zemljišča vl. št. 109 k. o. Spodnje Radvanje II del Tezno, obstoječe iz hiše št. 22 na Tezni, Ptujška cesta z gospodarskim poslopjem s pritliklinami in premečinami.

Ondi se izvršuje tudi gostilniška obrt. Izkliena cena znaša 35.000 K, vadij je položiti 10%. Polovico kupnine je takoj po končani dražbi vložiti pri sodišču.

Vknjiženim upnikom ostanejo njih pravice zavarovane. Dražba se vrši dne 14. prosinca 1919 ob 11. uri dopoldne pri tem sodišču soba št. 4.

Okrajno sodišče v Mariboru, oddelek VI., dne 2. prosinca 1920. 10

Preselil se je zavod za oglas, reklamo in trg. promet „Union - Propaganda“ v Gosposke ulice 44. 3

ZAHVALA.

Globoko žalujoča rodbina Lorberjeva, kateri je nezgodna smrt iztrgala dobrega, nad vse ljublj. zlatega očeta

Jožefa Lorberja,

veleposesnika v Sv. Petru pri Mariboru,

se najiskreneje zahvaljuje vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, domačinom in tujcem, ki so nepozabnega rajnega spremili k zadnjemu počitku. Predvsem hvala g. stolnemu župniku Moravcu, ki je vodil pogreb, domači in tuji duhovščini, dr. Medvedu, dr. Leskovarju, uredniku Žebotu za poslovilne besede v cerkvi in pri grobu; č. sestram iz Maribora in Sv. Petra, jareninskemu in domačemu učiteljstvu. Posebno hvalo še izrekamo ceji rodbinam, ki so darovale vence. — Part nismo mogli razpošiljati radi tisk. štrajka. Sv. Peter pri Mariboru, dne 17. decembra 1919.

Žalujoča rodbina Lorberjeva.

Pisarna z
Reiserjevaulica
št. 1
Telefon številka 375

Skladišče
Koroška cesta
št. 19
Telefon številka 273

BALKAN

Centrala: Ljubljana
Podruž.: Trst, Dunaj

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba si usoja naznaniti slav. občinstvu, da je s 1. prosincem ustanovila v Mariboru svojo

podružnico,

ki prevzema špedicije vseh vrst, prevažanje blaga, zacarinjenje, prevoze z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, prekmorske kupčije, uvoz ter izvoz raznega blaga, prodaja vsakovrstnega kolonijalnega blaga na debelo. Ker je naša trdka največje domače podjetje te vrste v Jugoslaviji in ima najboljšo zvezo z inozemstvom, upamo, da bodete poverili svoja cenjena naročila nam. Zagotavljamo solidno in točno postrežbo. Spoštovanjem

BALKAN
trgovska, špedicijska in komisijska d. družba

POZOR.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel glavni zastop **Vzajemne zavarovalnice banke „SLAVIJE“ v Pragi**

za sodnijske okraje:

Maribor, Sv. Lenart, Slov. Bistrica, Maribreg in Slov. Gradec

ter prosim, da se interesenti tozadevno obračajo za pojasnila na spodnji naslov. Zavarovalnica sprejema vsa zavarovanja kakor, proti požaru, vlomni in življenju po najnižji ceni ter se slav. občinstvu najtopleje priporoča. Spoštovanjem **Martin Stadler, glavni zastopnik banke „Slavije“ v Mariboru, Vetrinjska ul. 30.**

Poziv!

V nedeljo, dne 3. novembra 1918 predpoldne sta bili oropani trgovina s papirjem in galanterijskim blagom ter trgovina z delikatesami v Strnišču pri Ptuj. Pozivljeva vsakogar, ki bi mu bilo znano, kjer se nahajajo cropani predmeti kot posteljina, preproge, moške in ženske obleke, perilo, različno pohištvo itd., da na spodaj označeni naslov naznani nemudoma imena in bivališče neznanih storilcev proti nagradi 1000 K.

Ivan Cepera in Strobl,

Maribor, Fabriksgasse 21, v trgovini.

Pisarna

geometra Riharda Stiger

se nahaja v Šiferjevi ulici 8, Maribor.

Ivan Hajny, zaloga poljedeljskih strojev v Mariboru, Tegethofova cesta št. 45 nasproti glavnemu kolodvoru priporoča cenjenim posestnikom sledeče stroje, kateri se nahajajo v zalogi, v nakup: vitle, mlatilnice, žitne čistilne mline, sadne mline, stiskalnice, drobilne mline, travniške brane, izvrstno pocinkane brzoparilnike v velikosti 50 do 160 litrov.

Nadalje priporočam stalne in prevozne motorje, čistilne mlatilnice in druge potrebščine. Ker se mora s tem računati, da bodo cene zopet poskočile, bi bilo v lastnem interesu vsakega posestnika, da si nabavi prej ko mogoče stroje, katere potrebuje za prihodnje leto. — Preskrbim tudi slamoreznične nože po dnevni ceni. Postrežba točna. Na dopise se takoj odgovorja. 526

Raznašalci

za naše liste se sprejmejo proti dobru zaslužku. Cirilova tiskarna.

Karel Kocijančič

kamnoseška industrijska obrt v Mariboru

Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrkih, nagrobnih spomenikov, ploščah za umivalne mize in za pohištvo, vsa betonska in podobarska dela. Prevzema vsa v njegovo stroko spadajoča cerkvena dela kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cerkvena dela v kamnu, kot svedoči mariborska frančiškanska cerkev. Ves obrat na stroje! Lastni kamenolom pri Slov. Bistrici, industrija za granit, mramor in sienyt. 1664-424